אוצר מדרשים — פרק מגיהנם לר' יצחק בן פרנך

פרק מגיהנם לר' יצחק בן פרנך

[בית המדרש ח"ה 48]

ר' יצחק אומר כל עונותיו של אדם חקוקים לו על עצמותיו שנאמר ותהי עונותם על עצמותם, וכל זכיותיו של אדם כתובים לו על יד ימינו. ר' יהושע אומר אין מעידין בזכיותיו ובחובותיו של אדם אלא בשעת פטירתו, אפילו שיחה קלה שאין בה חטא מגידים לו לאדם בשעת מיתתו. הא כיצד, כשאדם מת באין עליו ג' מלאכי השרת, האחד מלאך המות והאחד סופר והאחד ממונה, אמר לו כבר הגיע קיצך, אמר לו אינו כן שעדיין לא הגיע קיצי, מיד חושב המלאך הסופר ימיו ושנותיו, באותה שעה פותח האדם את עיניו ורואה את מלאך המות ומזדעזע ונופל על פניו. אמרו עליו על מלאך המות שארכו מסוף העולם ועד סופו... מכאן אמרו אפילו בשעת מיתתו של רשע יצרו מתגבר עליו. ר' אליעזר אומר בשם...(חסר בכאן, וכנראה הם כמו הדברים המובאים להלן במס' חבוט הקבר) בשעה שהצדיק נפטר מן העולם באין עליו ג' כתות של מלאכי השרת, כת אחת אומרת הצדיק אבד ואין איש שם על לב, כת שניה אומרת יבא שלום וגו', כת ג' אומרת והלך לפניך צדקך. אמרו חז"ל ד' מלאכים עומדים לו לאדם בשעת פטירתו מן העוה"ז, כשתבא הנשמה ליפטר מן העולם תזעק קול אחד ואומרת ארץ ארץ שהלכתי עליך הצילני מדין המות, ועונה המלאך ואומר לה' הארץ ומלואה. צועקת קול שני ואומרת אחי אחי קרובי ומשפחתי החביבים עלי בואו והצילוני מדין המות, והמלאך השני עונה אח לא פדה יפדה איש. וצועקת קול שלישי ואומרת ממוני ממוני החביב עלי הצילני מדין המות הזה, ועונה מלאך שלישי ואומר לה' הארץ ומלואה. וצועקת קול רביעי ואומרת מעשי הטובים בואו והצילוני מדין המות, ועונה מלאך רביעי ואומר לו עכשיו קראת אל האמת שנאמר והלך לפניך צדקך.